

DOI: 10.33766/2524-0323.91.320-328

УДК[342.951:339.543]:[343.9:343.359.3](477)

В. В. Чумак,

доктор юридичних наук, доцент,
т.в.о. начальника відділу організації
наукової роботи Харківського
національного університету
внутрішніх справ
(м. Харків, Україна)

e-mail: v.v.chumak@ukr.net

 <https://orcid.org/0000-0002-6171-2250>

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ МИТНИХ ОРГАНІВ ЩОДО ПРОТИДІЇ КОНТРАБАНДИ

У статті досліджено сутність та особливості діяльності митних органів України щодо протидії контрабанді. Досліджено такі базові категорії, як: «митна безпека», «контрабанда», «митні органи України». Визначено, що митні органи України є одним із основних суб'єктів протидії контрабанді. Наголошено на правових засадах діяльності митних органів України щодо протидії контрабанді.

Зроблено висновок, що з метою оперативного та ефективного здійснення контролю за дотриманням правил переміщення товарів (предметів) та транспортних засобів через митний кордон України митні органи України повинні бути наділені відповідним обсягом повноважень (у тому числі щодо проведення оперативно-розшукової діяльності).

Ключові слова: митні органи України, митниця, діяльність, протидія, контрабанда, порушення митних правил.

Постановка проблеми. Сьогодні стан безпеки, захищеності життєво важливих сфер суспільного життя, забезпечення прав та основоположних свобод людини й громадянина багато в чому залежить від дієвої системи національної безпеки України в цілому та від ефективної діяльності окремих органів державної влади зокрема. Як відомо, загальний стан безпеки складається з ряду компонентів, що у своїй сукупності визначають загальний добробут громадян та стан правопорядку в державі. Відтак визначення особливостей діяльності відповідного кола спеціалізованих органів державної влади є цілком обґрунтованим та доцільним, оскільки саме від їх ефективної діяльності залежить рівень злочинності й можливість громадян реалізовувати свої права та основоположні свободи.

Так наразі однією із загроз національній безпеці України та стану захищеності суспільства є таке явище, як контрабанда, що завдає шкоди державним інтересам у сфері економіки, дестабілізує нормальний розвиток торговельно-фінансових відносин та експортно-імпорتنих товаропотоків в Україні. У даному контексті слушною є думка О. Ю. Бусол, яка стверджує, що особлива небезпека контрабанди для держави полягає в тому, що через контрабандні операції збитків зазнають інтереси вітчизняного товаровиробника, оскільки саме нелегальне ввезення іноземних товарів зменшує попит на вітчизняну продукцію, призводить до ліквідації виробництва, зниження конкурентоспроможності українських підприємств на внутрішньому ринку

та їх переміщення за кордон. Відтак наслідком може стати скорочення штатів підприємств й урізання їх фонду заробітної плати. Крім того, результати такої злочинної діяльності негативно впливають на суспільні відносини у сфері захисту життя та здоров'я людини й громадянина у випадку контрабанди зброї та боєприпасів, ядерних матеріалів і речовин, а також позбавляють права громадян на користування культурними цінностями, історичним надбанням України [1; 2, с. 40-41; 3]. Відповідно, в Україні діє система суб'єктів, яка уповноважена на боротьбу та протидію контрабанді. А відтак, на наш погляд, актуалізуються питання щодо визначення сутності та особливостей діяльності митних органів України щодо протидії зазначеному негативному явищу.

Таким чином, необхідність забезпечення розвитку зовнішньої та внутрішньої торгівлі, реалізації зовнішньополітичної функції держави та зовнішніх відносин, посилення ролі вітчизняного товаровиробника, захист економічних інтересів як держави, так й приватного сектору, а також недостатня розробленість науково обґрунтованих теоретичних положень щодо діяльності митних органів України в протидії контрабанді обумовлюють актуальність даної наукової статті.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Загальні питання діяльності митних органів України та протидії контрабанді висвітлені в наукових працях учених із різних галузей права, зокрема це: О. Р. Авдєєв, К. В. Антонов, О. М. Бандурка, С. О. Барабанов, С. О. Баранов, К. В. Бережна, О. Ю. Бусол, В. В. Варава, Н. І. Гавловська, О. О. Герман, С. М. Гусаров, В. О. Допілко, О. Ю. Дрозд, В. І. Дудчак, О. М. Рєзнік, О. В. Карнаухов, С. В. Ківалов, В. К. Колпаков, О. В. Комаров, А. Т. Комзюк, Б. А. Кормич, М. М. Левко, В. Ю. Ложкін, М. І. Матузов, А. Ф. Мота, В. Я. Настюк, О. В. Осадчук, П. В. Пашко, П. Я. Пісной, Д. В. Приймаченко, В. В. Прокопенко, О. П. Рябенко, О. Ф. Скакун, О. Ю. Салманова, О. П. Федотов, В. О. Хома, С. В. Шевчук, В. Ю. Шепітько, М. Г. Шульга, О. С. Юнін, І. В. Ярмій та інші. Проте, незважаючи на численні дослідження, наразі нагальним є перегляд існуючих наукових положень щодо сутності та особливостей діяльності митних органів України щодо протидії контрабанді, що дозволять підвищити дієвість функціонування митних органів у сфері протидії контрабанді в Україні.

Формулювання цілей. Метою наукової статті є визначення сутності та особливостей діяльності митних органів щодо протидії контрабанді в Україні на основі положень вітчизняного законодавства, практики його застосування, а також наукових підходів.

Виклад основного матеріалу. Найперше слід зауважити, що протидія будь-якого суспільно негативного явища пов'язана із безпековим середовищем, рівнем національної безпеки та ступенем відповідальності органів державної влади щодо реалізації ними своїх посадових (службових) обов'язків. Водночас, важливим залишається питання щодо об'єктивних негативних факторів, які щоразу випереджають національне законодавство та дестабілізують майже всі сфери суспільного життя, й особливо економічну.

Так одними із чинників, що суттєво впливають на рівень правопорядку в державі, є анексія Криму та окупація Донецької, Луганської областей, оскільки саме із зазначених територій наразі спостерігається тенденція щодо порушення митних правил на кордоні та незаконне переміщення товарів і транспортних засобів на територію України, особливо тих, що є забороненими для цивільного обігу в Україні

(зброя, у тому числі вогнепальна, вибухові речовини та пристрої, різні військові устаткування та наркотичні засоби). Відтак, беручи до уваги таку вузьку сферу діяльності митних органів, слід зазначити, що мова йде про порушення митної безпеки як невід'ємної складової національної безпеки в цілому, а тому доцільним є вивчення та визначення такої категорії, як «митна безпека України». З цього приводу слушною вбачаємо позицію І. Новосад, яка наголошує, що питання митної безпеки – одне з найактуальніших, оскільки дуже важливе значення для держави має наявність міцного захисту економічних інтересів та економічної безпеки, реалізація яких покладается на митні органи України. Головна мета митної безпеки – гарантування захисту економічних інтересів країни, захищеність життєво важливих потреб, інтересів і цінностей людини, населення, держави та регіонів від внутрішніх і зовнішніх загроз, джерелом яких є зовнішньо-економічні зв'язки. Через постійні зміни в податковому та митному законодавстві, нестабільність фінансової ситуації в державі, тіньову економіку митна безпека, як складова частина економічної безпеки країни, залишається під загрозою. Якщо ж митна безпека держави не буде забезпечена належним чином, то це може негативно вплинути на стан соціально-економічного розвитку країни [4, с. 20].

Дослідники Н. І. Гавловська, О. В. Осадчук та Є. М. Рудніченко стверджують, що митна безпека є комплексом ефективних економічних, правових, політичних та інших заходів держави із захисту інтересів народу та держави в митній сфері. Вона відіграє важливу роль у системі економічної безпеки держави загалом та фінансової безпеки зокрема, тому що орієнтована на гарантування економічних інтересів у зовнішньоекономічній та фінансовій сферах водночас [5, с. 53]. Своєю чергою, М. М. Левко під митною безпекою розуміє захищеність митних інтересів суб'єктів господарювання, держави та міжнародної спільноти, за якої забезпечуються сталий розвиток, своєчасне виявлення, запобігання й нейтралізація реальних та потенційних загроз національним інтересам у митній сфері та інших сферах державного управління в разі виникнення негативних тенденцій до створення потенційних або реальних загроз національним інтересам, нейтралізація яких входить до компетенції митних органів [6, с. 17].

Слід наголосити, що визначення поняття «митна безпека» знайшло своє відбиття в чинному Митному кодексі України (далі – МК України), а саме: митна безпека – це стан захищеності митних інтересів України (ч. 2 ст. 6) [7]. Водночас, на наш погляд, таке визначення є досить вузьким та потребує свого розширення.

Відповідно, під митною безпекою ми пропонуємо розуміти комплекс правових, організаційних, матеріально-технічних, політичних та економічних заходів із боку держави та уповноважених органів державної влади (їх посадових осіб), спрямованих на забезпечення митних інтересів України, гарантування економічних інтересів у зовнішньоекономічній та фінансовій сферах, а також митних інтересів суб'єктів господарювання.

Визначившись із розумінням базової категорії для сфери протидії контрабанді як загрози митній безпеці України, слід вказати, що поняття «контрабанда» також потребує свого наукового опрацювання та визначення. Так під контрабандою розуміють фактично звільнення імпортованих товарів від будь-яких податків і зборів на території України [8].

Легітимне визначення контрабанди містить чинний Кримінальний кодекс України (далі – КК України), відповідно до якого, контрабанда – це переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю культурних цінностей, отруйних, сильнотіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї або боєприпасів (крім гладкоствольної мисливської зброї або бойових припасів до неї), частин вогнепальної нарізної зброї, а також спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації (ст. 201) [9].

Загальновідомо, що заходи протидії контрабанді в Україні здійснюються різними органами державної влади, що складають певну систему суб'єктів протидії контрабанді. Як зазначено вище, одним із таких суб'єктів є митні органи України. До ряду митних органів належать: митниці, митні пости, органи доходів і зборів, центральний орган виконавчої влади, що забезпечує реалізацію державної політики у сфері державної митної справи.

Серед правових засад діяльності митних органів щодо протидії контрабанді в Україні слід виділити наступні:

1) МК України (розділ XVII «Запобігання та протидія контрабанді»), де вказано, що митні органи з метою виявлення джерел і каналів незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів, осіб, які беруть участь у цьому, разом з іншими державними органами, що мають право здійснювати оперативно-розшукову діяльність, можуть використовувати метод контрольованої поставки зазначених засобів, речовин і прекурсорів (ч. 1 ст. 456) [7];

2) Стратегія у сфері протидії незаконному виробництву та обігу тютюнових виробів на період до 2021 року, схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23 серпня 2017 р. № 570-р [10], що визначає мету діяльності митних органів України, якою є покращення здоров'я та добробуту населення шляхом зменшення обсягів незаконного виробництва та обігу тютюнових виробів в Україні, їх незаконного переміщення через митний кордон України [10];

3) Указ Президента України «Про заходи щодо протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів» від 9 липня 2019 р. № 505/2019 [11], що закріпив ряд заходів, спрямованих на забезпечення реалізації права на підприємницьку діяльність, посилення ефективності протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів, що ввозяться на митну територію України, підвищення рівня довіри бізнесу до державних органів [11];

4) Указ Президента України «Про Програму боротьби з контрабандою та порушенням митних правил на 2008-2009 роки» від 4 березня 2008 р. № 195/2008 [12];

5) Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Програми протидії контрабанді та реалізації на внутрішньому ринку незаконно ввезених товарів на 2000 - 2001 роки» від 26 жовтня 2000 р. № 1608 [13];

6) КК України (ст. 201), що визначає кримінальну відповідальність за контрабанду [9].

Відповідно до зазначених нормативно-правових актів, серед завдань митних органів України у сфері протидії контрабанді та порушенням митних правил є такі:

- забезпечення в межах своїх повноважень реалізації державної митної справи шляхом запобігання та протидії контрабанді, а також протидія митним правопорушенням під час застосування митного законодавства;

- проведення заходів щодо викриття каналів незаконного переміщення через митний кордон України культурних цінностей, отруйних, сильнодіючих, вибухових речовин, радіоактивних матеріалів, зброї та боєприпасів, спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації, наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів і прекурсорів, фальсифікованих лікарських засобів, у тому числі із використання кінологічних команд, а також товарів із приховуванням від митного контролю або поза митним контролем, встановлення та документування злочинної діяльності осіб, причетних до такої діяльності;

- здійснення у встановленому порядку обміну інформацією з митними органами іноземних держав із питань виявлення, розкриття, припинення й профілактики порушень законодавства в митній сфері згідно з міжнародними угодами;

- накопичення, систематизація та аналіз інформації про форми, способи вчинення контрабанди й порушень митних правил, структури предметів правопорушень із метою усунення причин та умов їх вчинення, визначення можливих схем незаконного переміщення товарів і транспортних засобів через митний кордон України;

- організація та виявлення кримінальних та інших правопорушень у митній сфері;

- здійснення заходів із виявлення та упередження схем ухилення від сплати митних платежів суб'єктами господарювання при здійсненні зовнішньоекономічних операцій;

- збір, аналіз, узагальнення інформації про порушення законодавства в митній сфері, прогнозування тенденцій розвитку негативних процесів у цій сфері;

- проведення заходів щодо запобігання та протидії порушенням митних правил;

- здійснення провадження в справах про порушення митних правил;

- здійснення кінологічного забезпечення та інші [14; 7].

З метою успішної реалізації вказаних завдань митними органами України доцільним вбачаємо запровадження єдиної загальнодержавної системи контролю за переміщенням товарів (предметів) та транспортних засобів через митний кордон України, а також доставкою товарів (предметів) та транспортних засобів у пункти призначення (митниці), що активно використовується за кордоном. Зазначене дозволить оперативно виявляти порушників вітчизняного законодавства України, які, з метою уникнення сплати до Державного бюджету України відповідних зборів та платежів, вдаються до так званого «утоплення» вантажів.

Висновки. Отже, діяльність митних органів України сьогодні ускладнена рядом чинників, серед яких неврегульованість питань щодо захисту кордону України з тимчасово окупованими територіями та Кримом, відсутність чітких законодавчих механізмів протидії окремим видам незаконного переміщення товарів та інших предметів через митний кордон України, а також правові прогалини у їх повноваженнях, зокрема, щодо проведення оперативно-розшукової діяльності з метою протидії контрабанді.

Нами визначено митну безпеку як складову економічної (у тому числі національної безпеки) України, сутність якої полягає в комплексі правових, організаційних, матеріально-технічних, політичних та економічних заходів із боку держави та уповноважених органів державної влади (їх посадових осіб), спрямованих на забезпечення

митних інтересів України, гарантування економічних інтересів у зовнішньоекономічній та фінансовій сферах, а також митних інтересів суб'єктів господарювання.

Визначено, що митні органи України є одним із основних суб'єктів протидії контрабанді, основними завданнями яких є створення сприятливих умов для полегшення торгівлі, сприяння транзиту, збільшення товарообігу та пасажиропотоку через митний кордон України, здійснення разом із митними органами інших держав заходів щодо удосконалення процедури пропуску товарів, транспортних засобів через митний кордон України, їх митного контролю та митного оформлення. Водночас, наголошено, що з метою оперативного та ефективного здійснення контролю за дотриманням правил переміщення товарів (предметів) та транспортних засобів через митний кордон України митні органи України повинні бути наділені відповідним обсягом повноважень (у тому числі щодо проведення оперативно-розшукової діяльності).

Використані джерела:

1. Бусол О. Ю. Проблема контрабанди в Україні: як змінити систему протидії? / Юридичні новини України / LexInform: сайт. URL: <https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/problema-kontrabandy-v-ukrayini-yak-zmynity-systemu-protydiyi/>. (дата звернення: 01.06.2020).
2. Бусол О. Ю., Ложкін В. Ю. Стан боротьби з контрабандою та порушенням митних правил в Україні. *Боротьби з організованою злочинністю та корупцією (теорія і практика)*. 2008. №2 (18). С. 40-50.
3. Проблема контрабанди в Україні: як змінити систему протидії? / Незалежна Служба Новин / Independent News Service: сайт. URL: <https://bloginside.in.ua/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96-%D1%8F%D0%BA-%D0%B7%D0%BC%D1%96/>. (дата звернення: 01.06.2020).
4. Новосад І. Роль митної безпеки в захисті національних інтересів держави. *Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки*. 2014. № 14. С. 20-25.
5. Гавлюк І. І. Вплив митних органів на економічну безпеку держави. *Митна безпека*. 2011. № 1-2. С. 52-56.
6. Левко М. М. Системний підхід до визначення ролі та місця митної безпеки у забезпеченні економічної безпеки держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2015. Вип. 15. Ч. 2. С. 16-20.
7. Митний кодекс України: закон України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. (дата звернення: 01.06.2020).
8. Кукуруза Г., Лесик М., Ніколасенко С. Аналіз обсягів контрабанди в Україні: обсяги, прямі та непрямі втрати бюджету та економіки: Special Report. Київ, 2019. 28 с.
9. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 р. № 2341-III // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>. (дата звернення: 01.06.2020).
10. Стратегія у сфері протидії незаконному виробництву та обігу потонових виробів на період до 2021 року: розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.08.2017 р. № 570-р // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/570-2017-%D1%80#Text>. (дата звернення: 01.06.2020).
11. Про заходи щодо протидії контрабанді та корупції під час митного оформлення товарів: указ Президента України від 09.07.2019 р. № 505/2019 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505/2019#Text>. (дата звернення: 01.06.2020).

12. Про Програму боротьби з контрабандою та порушенням митних правил на 2008-2009 роки : указ Президента України від 04.03.2008 р. № 195/2008//База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2008#Text>. (дата звернення: 01.06.2020).

13. Про затвердження Програми протидії контрабанді та реалізації на внутрішньому ринку незаконно ввезених товарів на 2000 - 2001 роки: постанова Кабінету Міністрів України від 26.10.2000 р. № 1608//База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1608-2000-%D0%BF#Text>. (дата звернення: 01.06.2020).

14. Основні завдання а функції управління протидії митним правопорушенням та міжнародної взаємодії (митниці)/Державна податкова служба України: сайт. URL:<https://lv.tax.gov.ua/okremi-storinki/struktura/print-204319.html>. (дата звернення: 01.06.2020).

References:

1. Busol, O. Yu. Problema kontrabandy v Ukraini: yak zminyty systemu protydyi?/Yurydychni novyny Ukrainy/LexInform: sait. N. d. N. p. URL:<https://lexinform.com.ua/dumka-eksperta/problema-kontrabandy-v-ukraini-yak-zminyty-systemu-protydyi/>. [in Ukrainian].

2. Busol, O. Yu., Lozhkin, V. Yu. (2008) Stan borotby z kontrabandoiu ta porushenniam mytnykh pravyl v Ukraini. *Borotba z orhanizovanoi zlochynnistiu ta koruptsiieiu (teoria i praktyka) - Fight against organized crime and corruption (theory and practice)*, 2 (18), 40-50. [in Ukrainian].

3. Problema kontrabandy v Ukraini: yak zminyty systemu protydyi?/Nezalezhna Sluzhba Novyn / Independent News Service: sait. N. d. N. p. URL:<https://bloginside.in.ua/%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B0-%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B1%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8-%D0%B2-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D1%96-%D1%8F%D0%BA-%D0%B7%D0%BC%D1%96/>. [in Ukrainian].

4. Novosad, I. (2014) Rol mytnoi bezpeky v zakhysti natsionalnykh interesiv derzhavy. *Naukovyi visnyk Sхідnoєвропейського національного університету імені Лесі Українки - Scientific Bulletin of the Lesia Ukrainka East European National University*, 14, 20-25. [in Ukrainian].

5. Havlovska, N. I. (2011) Vplyv mytnykh orhaniv na ekonomichnu bezpeku derzhavy. *Mytna bezpeka - Customs security*, 1-2, 52-56. [in Ukrainian].

6. Levko, M. M. (2015) Systemnyi pidkhid do vyznachennia roli ta mistsia mytnoi bezpeky u zabezpechenni ekonomichnoi bezpeky derzhavy. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu - Scientific Bulletin of Kherson State University*, issue 15, part 2, 16-20. [in Ukrainian].

7. Mytni kodeksy Ukrainy : zakon Ukrainy vid 13.03.2012 r. № 4495-VI. (2012) *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» - Database "Legislation of Ukraine"*/Verkhovna Rada Ukrainy. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>. [in Ukrainian].

8. Kukuruza, H., Lesyk, M., Nikolaienko, S. (2019) Analiz obsiahiv kontrabandy v Ukraini: obsiah, priami ta nepriami vtraty biudzhetu ta ekonomiky : Special Report. Kyiv. [in Ukrainian].

9. Kryminalnyi kodeks Ukrainy: zakon Ukrainy vid 05.04.2001 r. № 2341-III. (2001) *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» - Database "Legislation of Ukraine"*/Verkhovna Rada Ukrainy. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>. [in Ukrainian].

10. Stratehiia u sferi protydyi nezakonnomu vyrobnytstvu ta obihu tiutunovykh vyrobiv na period do 2021 roku : rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 23.08.2017 r. № 570-r. (2017) *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» - Database "Legislation of Ukraine"*/Verkhovna Rada Ukrainy. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/570-2017-%D1%80#Text>. [in Ukrainian].

11. Pro zakhody shchodo protydyi kontrabandi ta koruptsii pid chas mytnoho oformlennia tovariv : ukaz Prezydenta Ukrainy vid 09.07.2019 r. № 505/2019. (2019) *Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» - Database "Legislation of Ukraine"*/Verkhovna Rada Ukrainy. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/505/2019#Text>. [in Ukrainian].

12. Pro Prohramu borotby z kontrabandoiu ta porushenniam mytnykh pravyl na 2008-2009 roky : ukaz Prezidenta Ukrainy vid 04.03.2008 r. № 195/2008. (2008) Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» - Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada Ukrainy. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/195/2008#Text>. [in Ukrainian].

13. Pro zatverdzhennia Prohramy protydii kontrabandi ta realizatsii na vnutrishnomu rynku nezakonno vvezennykh tovariv na 2000 - 2001 roky: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 26.10.2000 r. № 1608. (2000) Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» - Database "Legislation of Ukraine" / Verkhovna Rada Ukrainy. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1608-2000-%D0%BF#Text>. [in Ukrainian].

14. Osnovni zavdannia a funksii upravlinnia protydii mytnym pravoporushenniam ta mizhnarodnoi vzaiemodii (mytnytisia)/Derzhavna podatkova sluzhba Ukrainy: sait. N. d. N. p. URL:<https://lv.tax.gov.ua/okremi-storinki/struktura/print-204319.html>. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 26.08.2020

Чумак В. В.,

доктор юридических наук, доцент,
в.и.о. начальника отдела организации научной работы
Харьковского национального университета внутренних дел
(г. Харьков, Украина)

ОСОБЕННОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ ТАМОЖЕННЫХ ОРГАНОВ ПО ПРОТИВОДЕЙСТВИЮ КОНТРАБАНДЕ

В статье исследована сущность и особенности деятельности таможенных органов Украины относительно противодействия контрабанде. Исследована такие базовые категории, как: «таможенная безопасность», «контрабанда», «таможенные органы Украины». Определено, что таможенные органы Украины является одним из основных субъектов противодействия контрабанде. Отмечено правовых принципах деятельности таможенных органов Украины относительно противодействия контрабанде.

Сделан вывод, что с целью оперативного и эффективного осуществления контроля за соблюдением правил перемещения товаров (предметов) и транспортных средств через таможенную границу Украины таможенные органы Украины должны быть наделены соответствующим объемом полномочий (в том числе о проведении оперативно-розыскной деятельности).

Ключевые слова: таможенные органы Украины, таможня, деятельность, противодействие, контрабанда, нарушение таможенных правил.

Chumak V.,

Doctor of Law, Docent,
acting Head of the Department
of Organization of Scientific Work
of Kharkiv National University of Internal Affairs
(Kharkiv, Ukraine)

PECULIARITIES OF CUSTOMS AUTHORITY ACTIVITIES TO COMBAT SMUGGLING

The article examines the essence and features of the activities of the customs authorities of Ukraine to combat smuggling. Such basic categories as: "customs security", "smuggling", "customs

authorities of Ukraine" are investigated. Under customs security it is proposed to understand a set of legal, organizational, logistical, political and economic measures by the state and authorized public authorities (their officials) aimed at ensuring the customs interests of Ukraine, guaranteeing economic interests in foreign economic and financial spheres, as well as customs interests of business entities.

It is determined that in order to successfully implement these tasks, the customs authorities of Ukraine consider it appropriate to introduce a single national system of control over the movement of goods (items) and vehicles across the customs border of Ukraine, as well as delivery of goods (items) and vehicles to destinations (customs). This will allow to promptly identify violators of domestic legislation of Ukraine, who in order to avoid payment to the State Budget of Ukraine of the relevant fees and charges, resort to the so-called "drowning" of goods.

The article emphasizes that the activities of the customs authorities of Ukraine today are complicated by a number of factors, including unresolved issues of protection of Ukraine's border with the temporarily occupied territories and Crimea, lack of clear legislative mechanisms to combat certain types of illegal movement of goods and other objects across Ukraine's customs border. gaps in their powers, in particular, to conduct operational and investigative activities to combat smuggling. Emphasis is placed on the legal basis of the activities of the customs authorities of Ukraine to combat smuggling.

It is concluded that the customs authorities of Ukraine are one of the main actors in combating smuggling, the main objectives of which are to create favorable conditions for trade facilitation, transit, increase trade and passenger flow across the customs border of Ukraine, implementation together with customs authorities of other countries procedures for the passage of goods, vehicles across the customs border of Ukraine, their customs control and customs clearance. At the same time, it was stressed that in order to quickly and effectively monitor compliance with the rules of movement of goods (objects) and vehicles across the customs border of Ukraine, the customs authorities of Ukraine should be empowered (including to conduct operational and investigative activities).

Keywords: customs authorities of Ukraine, customs, activity, counteraction, smuggling, violation of customs regulations.